

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/25/2023
Identifikačné číslo spisu:	6118349887
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6118349887.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu: Mesto Stupava, so sídlom Hlavná 1/24, Stupava, IČO: 00 305 081, zastúpený ALMOND LEGAL s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 47 248 653, proti žalovanému: BECEP s.r.o., so sídlom Hlavná 44/A, Stupava, IČO: 35 935 227, zastúpený SCHUBERT & partners, s.r.o., so sídlom Vánsovej 2, Bratislava, IČO: 34 117 709, o zaplatenie 373 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 10Cb/5/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2022 č. k. 4Cob/89/2021-471, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a.

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. septembra 2020 č. k. 10Cb/5/2019-287 v spojení s opravným uznesením z 26. mája 2021 č. k. 10Cb/5/2019-459, v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 373 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 323 000 eur od 1. mája 2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v druhom výroku priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobou sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia 373 000 eur s príslušenstvom z titulu Dohody o spoločnom postupe pri vysporiadaní sporných vzťahov uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným 27. októbra 2017 (ďalej len „Dohoda“). Základným účelom Dohody bola realizácia právnych úkonov, opatrení a garancií, ktoré mali viesť k

tomu, aby žalobca nadobudol vlastnícke právo k pozemkom vloženým do základného imania spoločnosti Polygón Stupava, a.s. Ak bude na pozemkoch realizovaná investičná výstavba, žalobca mal od žalovaného obdržať finančnú kompenzáciu vo výške 323 000 eur po kolaudácii objektov na týchto pozemkoch, najneskôr do 30. apríla 2018. Žalobca si zároveň uplatnil nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 50 000 eur podľa čl. V. Dohody.

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že 27. októbra 2017 uzatvorili sporové strany Dohodu, ktorej účelom malo byť vysporiadanie sporných vzťahov z účasti na spoločnom podnikaní v spoločnosti Polygón Stupava a.s. Dôvodom uzatvorenia Dohody boli pretrvávajúce spory medzi akcionármi vzhľadom na nepomer skutočnej hodnoty nepeňažného vkladu do spoločnosti a určenia peňažnej sumy, ktorou sa započítavala jeho hodnota na vklad na základnom imaní pri vzniku spoločnosti a tiež prevod vlastníckych práv k pozemkom vloženým žalobcom do základného imania spoločnosti na tretie osoby bez jeho súhlasu. Súd prvej inštancie nezistil rozpor obsahu Dohody s kogentnými ustanoveniami právneho poriadku. Účelom Dohody malo byť nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcu k pozemkom vloženým do základného imania spoločnosti Polygón Stupava a.s. vo výmere minimálne 20 % plochy vložených pozemkov a zaplatenie finančnej kompenzácie v prípade pozemkov, ktoré žalobca nenadobudne do vlastníctva, keďže je na pozemkoch realizovaná investičná výstavba. Zo znenia Dohody vyplynulo, že práva a povinnosti vyplývajúce z čl. III. písm. A, B a C neboli dojednané ako vzájomne podmienené ani závislé. Z povahy ani účelu Dohody podľa súdu prvej inštancie nevyplývalo, že práva a povinnosti strán v predmete Dohody pod písmenami A, B a C by boli na seba vzájomne závislé, ani to, že by práva a povinnosti dohodnuté v časti B čl. III. boli podmienkou vzniku práva žalobcu na finančnú kompenzáciu podľa písm. A čl. III. Z obsahu Dohody rovnako nevyplývalo, že by zánik práv a povinností strán dohodnutých v písm. B čl. III. iným spôsobom ako splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie mal spôsobiť zánik práva žalobcu podľa písm. A čl. III. Dohody.

1.3. Povinnosť obsiahnutú v čl. III. písm. C zakladajúcu povinnosť žalobcu v prípade kumulatívneho splnenia podmienky úspešnej realizácie prevodu pozemkov a finančnej kompenzácie previesť svoje akcionárske práva v spoločnosti Polygón Stupava a.s. na žalovaného za kúpnu cenu 1 euro, vyhodnotil súd prvej inštancie ako naviazanú na splnenie podmienky podľa písm. A a B čl. III. Dohody. Spoločnosť Polygón Stupava a.s. zanikla ku 7. decembru 2018, pre dojednaný záväzok žalobcu tak nastala nemožnosť plnenia. Z uzatvorenej Dohody nevyplýva, že by prevod akcionárskych práv bol stranami definovaný ako účel uzatvorenia Dohody, ktorého zmarenie by zakladalo práva žalovaného podľa § 356 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“). Nemožnosť plnenia v tejto časti nemá vplyv na vznik alebo zánik pohľadávky žalobcu z titulu finančnej kompenzácie.

1.4. Žalobca si v konaní uplatnil nárok dojednaný v čl. III. písm. A ods. 1 a 2 Dohody, a to vyplatenie finančnej kompenzácie vo výške 323 000 eur za pozemky, na ktorých v čase uzatvorenia Dohody prebiehala investičná výstavba. Čas plnenia záväzku žalovaného, teda splatnosť pohľadávky žalobcu z titulu kompenzácie, bola účastníkmi dohodnutá dvomi spôsobmi, a to v čase ohrozenom kolaudáciou objektov, najneskôr však do 30. apríla 2018.

1.5. K obrane žalovaného, že splatnosť pohľadávky nenastala z dôvodu, že neprišlo ku kolaudácii objektov, súd prvej inštancie uviedol, že túto vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože nemá oporu v znení uzatvorenej Dohody. Kolaudácia objektov nebola podľa súdu prvej inštancie dohodnutá ako odkladacia podmienka vzniku nároku na zaplatenie kompenzácie ani jej splatnosti. Zmluvné dojednanie v čl. III písm. A Dohody je dohodnutým časom plnenia záväzku, a to nezávisle od ďalších práv a povinností účastníkov, ktoré sú obsahom písm. B a C v čl. III. Dohody. Na splatnosť pohľadávky žalobcu nemal podľa súdu prvej inštancie vplyv ani dohodnutý postup krokov v čl. IV. Dohody. Z čl. IV bod 1 siedma zarážka a z čl. III. písm. A ods. 2 vyplývalo, že finančná kompenzácia má byť žalobcovi vyplatená najneskôr do 30. apríla 2018 bez viazanosti na akékoľvek ďalšie zmluvné podmienky.

1.6. Čl. III písm. B Dohody sa týkal úpravy práv a povinností vo vzťahu k zvyšným pozemkom, teda

tým pozemkom, na ktorých nie je realizovaná investičná výstavba. Toto zmluvné ustanovenie malo charakter zmluvy o budúcej zmluve, pričom tieto práva a povinnosti tvorili obsah samostatného záväzku, splnením ktorého nie je podmienený vznik nároku žalobcu uplatnený v tomto konaní.

1.7. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 323 000 eur s úrokom z omeškania od 1. mája 2018 do zaplatenia v sadzbe 8 % ročne.

1.8. K žalobcom uplatnenej zmluvnej pokute vo výške 50 000 eur súd prvej inštancie uviedol, že žalobca a žalovaný si v čl. V. Dohody pre prípad porušenia špecifikovaných zmluvných povinností dohodli zmluvnú pokutu vo výške 50 000 eur. Žalobca si voči žalovanému uplatnil nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty za porušenie povinnosti nedodržaním čl. III. písm. A ods. 2 Dohody, v ktorom si zmluvné strany dohodli výšku finančnej kompenzácie na sumu 323 000 eur. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmluvná pokuta bola dohodnutá medzi zmluvnými stranami v predpísanej písomnej forme a z dojednania je zrejmé pre prípad porušenia akej povinnosti je dohodnutá. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie vyhovel žalobe aj v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 50 000 eur.

1.9. Súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie navrhované žalovaným, spočívajúce v uložení povinnosti žalobcovi predložiť kolaudačné rozhodnutia týkajúce sa objektov na nehnuteľnostiach, kúpne zmluvy na LED osvetlenie a zmluvy s dodávateľom elektrickej energie k LED osvetleniu, pretože uplatnený nárok žalobcu podľa čl. III písm. A Dohody nie je podmienený nárokmi dohodnutými v čl. III bod B Dohody ani dohodnutým časovým harmonogramom v čl. IV. Dohody.

1.10. Súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie výsluchom svedkov navrhovaných žalobcom aj žalovaným, a to JUDr. Š. V. a Ing. G. W., vtedajší poslanci Mestského zastupiteľstva Stupava. Podľa súdu prvej inštancie vykonanie dokazovania o príprave materiálov a rokovaníach so žalovaným nebolo potrebné. Okolnosti uzatvorenia Dohody, účel jej uzatvorenia a úmysel strán vyplýval pre súd prvej inštancie z predložených listín a obsahu samotnej Dohody. Dokazovanie navrhované žalovaným preto súd prvej inštancie považoval za nadbytočné a nevhodné, vrátane dokazovania výsluchom konateľa žalovaného Vladimíra Škrovana. Výsluch navrhnutých svedkov na objasnenie okolností hlasovania a vypracovania a podania žaloby o určenie vlastníckeho práva nemali podľa súdu prvej inštancie žiaden vplyv na rozhodnutie súdu. Rovnako okolnosti odvolania dozornej rady spoločnosti Polygón Stupava a.s. a nenavrhnutia nových členov výsluchom svedka JUDr. V. nemali žiaden vplyv na posúdenie nároku žalobcu z dohody. Súd prvej inštancie nevykonával ani výsluch svedkov Mgr. L. B., MBS a Mgr. T. V..

1.11. Podľa súdu prvej inštancie výsluch navrhovaných svedkov ohľadom okolností uzatvorenej Dohody by bol opodstatnený iba v prípade, ak by formulácia zmluvných ustanovení neumožňovala ustáliť dojednané práva a povinnosti z Dohody určite a zrozumiteľne. V takom prípade by súd postupoval podľa výkladových pravidiel obsiahnutých v § 266 a nasl. OBZ. Podľa súdu prvej inštancie bol ale obsah práv a povinností zmluvných strán Dohody dohodnutý určite a zrozumiteľne aj bez potreby použitia výkladových pravidiel.

1.12. Vo vzťahu k súvisiacemu konaniu vedenému na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10Cb/6/2020 súd prvej inštancie uviedol, že Dohoda o urovnaní zo 16. marca 2020 uzatvorená medzi žalobcom a spoločnosťou BV Investment s.r.o., na základe ktorej vyplatila táto spoločnosť žalobcovi sumu 94 260 eur titulom vyrovnania, sa síce týka rovnakého skutkového základu, upravuje ale vzťah iných účastníkov a vyplatenie tejto sumy žalobcovi nemá žiaden vplyv na opodstatnenosť nárokov žalobcu uplatnených v tomto konaní.

2. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. októbra 2022 č. k. 4Cob/89/2021-471 rozsudok súdu prvej inštancie v znení opravného uznesenia potvrdil a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd sa v súlade s § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení

neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia uviedol ďalšie dôvody.

2.2. Žalovaný v odvolaní argumentoval, že Dohoda predstavuje synalagmatický právny úkon, v ktorom záväzku žalovaného zabezpečiť prevod pozemkov v dohodnutom rozsahu a poskytnúť finančnú kompenzáciu za časť pozemkov, ktoré nebolo možné previesť, zodpovedá záväzok žalobcu previesť akcie spoločnosti Polygón Stupava, a.s. na žalovaného a zabezpečiť vydanie územných a kolaudačných rozhodnutí. Podľa žalovaného priamo z predmetu Dohody vyplývalo, že záväzky strán boli vzájomne podmienené a na sebe závislé, súd prvej inštancie nevzal do úvahy spojenie čl. III. s čl. IV. Dohody, uskutočnil len gramatický výklad znenia Dohody bez toho, aby vykonal navrhované dôkazy na preukázanie skutočného úmyslu Dohody. Túto argumentáciu žalovaného vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že zo znenia Dohody, povahy, ani účelu zmluvných záväzkov, nevyplyva, že dojednané práva a povinnosti strán v predmete Dohody pod písmenami A, B a C by boli dohodnuté ako vzájomne podmienené alebo na sebe závislé. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že práva a povinnosti dohodnuté v čl. III. písm. B a C Dohody boli podmienkou vzniku práva žalobcu na finančnú kompenzáciu podľa čl. III. písm. A Dohody.

2.4. Žalovaný tvrdil, že súčasťou určenia času plnenia v čl. III. písm. A ods. 2 Dohody bolo aj spojenie po kolaudácii, čo podľa žalovaného znamená, že kolaudácia príslušných objektov investičnej výstavby mala predchádzať plneniu finančnej kompenzácie. Uskutočnenie kolaudácie predmetných objektov podľa žalovaného predstavovalo odkladaciu podmienku pre plnenie finančnej zábezpeky.

2.5. Podľa odvolacieho súdu z čl. III. písm. A Dohody vyplýva, že čas plnenia záväzku žalovaného, teda splatnosť pohľadávky žalobcu z titulu kompenzácie, bola účastníkmi dohodnutá dvomi spôsobmi, a to v čase ohraničenom kolaudáciou objektov na pozemkoch, najneskôr však do 30. apríla 2018. Kolaudácia objektov nebola podľa odvolacieho súdu dohodnutá ako odkladacia podmienka vzniku nároku na zaplatenie kompenzácie. Zmluvné dojednanie čl. III. písm. A Dohody predstavuje dohodnutý čas plnenia záväzku nezávisle od ďalších práv a povinností účastníkov. Súd prvej inštancie pri posudzovaní znenia Dohody vzal do úvahy aj žalovaným namietaný čl. IV. Dohody, pričom súd prvej inštancie dospel k záveru, že na splatnosť pohľadávky žalobcu nemá vplyv ani dohodnutý postup krokov v čl. IV. Dohody. Naopak z čl. IV. ods. 1 siedma zarážka Dohody, ako aj z čl. III. písm. A ods. 2 Dohody vyplýva, že finančná kompenzácia má byť žalobcovi vyplatená najneskôr do 30. apríla 2018.

2.6. K námietke o výkone práva žalobcom v rozpore s poctivým obchodným stykom a v rozpore s dobrými mravmi odvolací súd uviedol, že nemožnosť plnenia sa týka len časti predmetu Dohody (čl. III. písm. C) a nemá vplyv na vznik alebo zánik pohľadávky žalobcu uplatnenej v tomto konaní z titulu finančnej kompenzácie. Odvolací súd nezistil rozpor konania žalobcu s poctivým obchodným stykom, či s dobrými mravmi. Podľa čl. III. písm. C Dohody mal žalobca povinnosť previesť svoje akcionárske práva na žalovaného splniť až v prípade splnenia podmienky úspešnej realizácie prevodu pozemkov a finančnej kompenzácie.

2.7. Odvolací súd ďalej poukázal na skutočnosť, že v čl. II ods. 2 Dohody účastníci prehlásili, že uzatvorená dohoda nemá žiaden iný základný účel ako ten, ktorý je uvedený v ods. 1 tohto článku. Interpretáciou je podľa odvolacieho súdu možné určiť obsah úkonu, ale nikdy nemožno interpretáciou meniť obsah právneho úkonu.

2.8. K nároku na zmluvnú pokutu odvolací súd uviedol, že je zrejmé, že žalovaný nezaplatil finančnú kompenzáciu za nehnuteľnosti, na ktorých je realizovaná investičná výstavba v sume 323 000 eur najneskôr do 30. apríla 2018, čím nedodrжал čl. III písm. A ods. 2 Dohody. Na námietku žalovaného, že sa súd nezaoberal odsekom 2 čl. V Dohody, podľa ktorého za zmarenie základného účelu dohody sa nepovažuje nedodržanie časových harmonogramov uvedených v čl. IV, odvolací súd prisvedčil tvrdeniu žalobcu, že skutočnosť, že sa termín 30. apríla 2018 na zaplatenie finančnej kompenzácie opätovne

spomína v čl. IV. Dohody v rámci časového postupu krokov, nemá na vznik nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty žiadny vplyv. Čiastočné plnenie iného záväzku žalovaného nemá na vznik nároku žalobcu na zmluvnú pokutu žiaden vplyv.

2.9. K námietke nevykonaného dokazovania odvolací súd uviedol, že v zmysle § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Súd nemusí vykonať všetky navrhované dôkazy. Súd prvej inštancie dostatočne vysvetlil prečo nevykonával výsluch navrhnutých svedkov JUDr. Š. V., Ing. G. W. a P. Š.. Odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Obo/66/2002, podľa ktorého v prípade, ak je v zmluve obsiahnutá dohoda tak jednoznačná, že jej znenie nepripúšťa rôzny výklad, nie je potrebné vykonávať dokazovanie na výklad prejavu vôle konajúcich osôb.

2.10. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolacie dôvody vymedzil dovolateľ nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a vadou podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. Nesprávne právne posúdenie veci vidí dovolateľ v dôvodoch oprávňujúcich súdy nižšej inštancie odmietnuť vykonanie dôkazu navrhovaného sporovou stranou. Odvolací súd sa mal odkloniť od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/205/2008, 4Cdo/100/2018 a 5Cdo/107/2019. Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Dovolací súd vyslovil, že nevyhovenie dôkaznému návrhu sporovej strany je možné založiť len na základe troch dôvodov. Prvým dôvodom je argument, že tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Druhým dôvodom je argument, že dôkaz neoverí alebo nevyvráti tvrdenú skutočnosť. Tretím dôvodom je nadbytočnosť dôkazu, teda argument, podľa ktorého tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Pokiaľ uvedené dôvody zistené neboli, súd založí dôkaznú vadu, ktorá znamená nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov. Odvolací súd sa podľa dovolateľa s právnou otázkou týkajúcou sa odmietnutia vykonania dôkazov zaoberal čisto formalisticky.

3.3. Žalovaný chcel navrhovanými dôkazmi preukázať, že si žalobca nesplnil svoje povinnosti z Dohody, žiadne kolaudačné rozhodnutia na príslušné objekty nevydal a svojím konaním spôsobil, že už vydané územné rozhodnutia boli zrušené. Odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku potreby vykonať dôkazy navrhnuté žalovaným na preukázanie tvrdení žalovaného, že splatnosť finančnej kompenzácie bola dohodnutá až po kolaudácii stavebných objektov nachádzajúcich sa na pozemkoch, na ktorých bola realizovaná investičná výstavba. Odvolací súd ani nepovažoval za potrebné zisťovať skutočnú vôľu strán pri uzatváraní Dohody podľa § 266 OBZ. Žalovaným navrhovaní svedkovia mohli objasniť, prečo si strany dohodli dva momenty pre splatnosť finančnej kompenzácie. Odvolací súd mal skúmať nielen text Dohody, ale aj skutočný úmysel strán pri jej uzatváraní, okolnosti, za ktorých k jej uzavretiu prišlo, ako aj účel a práva a povinnosti z nej vyplývajúce. Žalovaný poukázal ak na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/16/2002.

3.4. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu vidí dovolateľ rovnako v odmietnutí vykonať žalovaným navrhnuté dôkazy. Odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie založili svoje rozhodnutia na nesprávnych a nedostatočných skutkových záveroch. Podľa dovolateľa prišlo postupom odvolacieho súdu k porušeniu jeho procesných práv, k porušeniu princípu rovnosti zbraní a vykonané dokazovanie

bolo nedostatočné. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu považuje dovolateľ za formalistické a arbitrárne, keďže nedáva logickú odpoveď na otázku žalovaného, prečo by si strany v rámci Dohody splatnosť finančnej kompenzácie dojednávali zároveň aj časovou hranicou po kolaudácii stavebných objektov nachádzajúcich sa na pozemkoch, na ktorých bola realizovaná investičná výstavba, ak by tento okamih nemal mať význam pre vznik nároku žalobcu na finančnú kompenzáciu. Konaním súdu bolo žalovanému odopreté právo vyjadriť sa k veci na pojednávaní. Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý nemožno z doteraz vykonaných dôkazov bezpečne ustáliť, je možné vnímať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie.

3.5. Dovolateľ navrhol aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Žalovanému hrozí výkon napadnutého rozhodnutia exekúciou, v dôsledku ktorej by prišlo k ochromeniu činnosti žalovaného a obmedzeniu prístupu dovolateľa k súdu v inom konaní proti žalobcovi. Uvedené podľa žalovaného zakladá dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 444 ods. 1 CSP.

4. K dovolaniu žalovaného doručil súdu vyjadrenie žalobca. K prípustnosti dovolania žalovaného podľa § 421 ods. 1 CSP žalobca uviedol, že žalovaný neformuloval právnu otázku, ktorej vyriešenie by viedlo k záverom súdov nižšej inštancie. Odmietnutie návrhov na vykonanie dokazovania môže založiť vadu konania, avšak nejde o otázku nesprávneho právneho posúdenia veci. K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobca uviedol, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie navrhované oboma sporovými stranami, pričom svoj postup riadne odôvodnil. Nevykonanie navrhovaných dôkazov by mohlo byť dôvodom prípustnosti dovolania len v prípade, ak by išlo o dôkaz, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť. Žalovaným navrhované dokazovanie by nemalo žiaden vplyv na skutkový stav a právne posúdenie veci. Súd prvej inštancie odmietol vykonať navrhované dôkazy z dôvodu nadbytočnosti. Žalovaný zároveň podľa žalobcu neuviedol dôvody hodné osobitného zreteľa pre odklad vykonateľnosti v zmysle § 444 ods. 1 CSP. Žalobca dovolanie žalovaného navrhuje odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

6. Žalovaný dovolanie uplatnil pre dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci a vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Oba dovolacie dôvody žalovaný odôvodnil nevykonaním ním navrhnutého dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie a v prípade namietanej procesnej vady aj nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu.

7. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), nemôže sám vykonávať dokazovanie a ani ho prehodnocovať. Skutkové závery môže odvolací súd posudzovať len z toho pohľadu, či hodnotenie dôkazov nebolo vykonané bez akéhokoľvek racionálneho základu tak, že z vykonaných dôkazov ani pri žiadnej možnej interpretácii nevyplyvajú prijaté skutkové závery (I. ÚS 51/2020) alebo pokiaľ je odôvodnenie rozhodnutia extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012).

8. Najvyšší súd tak pri skúmaní naplnenia žalovaným namietaných dovolacích dôvodov nemôže vstupovať do skutkových zistení súdov nižšej inštancie, môže len vyhodnotiť, či odvolací súd (spoločne so súdom prvej inštancie) dostatočne odôvodnil, prečo navrhované dokazovanie nevykonával, či poskytnuté odôvodnenie je presvedčivé a či nie je zjavný rozpor medzi obsahom vykonaného dokazovania a prijatými skutkovými závermi.

9. Dovolateľ v posudzovanej veci namieta nevykonanie dokazovania aj v rámci nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom odvolací súd sa mal podľa dovolateľa odkloniť od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej uzneseniami najvyššieho súdu zo 16. apríla 2009 sp. zn. 5Cdo/205/2008, zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 a z 31. marca 2021 sp. zn. 5Cdo/107/2019.

10. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Podľa najvyššieho súdu dovolateľom namietaná vada v skutkových zisteniach a v procese obstarávania dôkazov nezodpovedá vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP. Žalovaný nenamietá nesprávny výklad § 185 ods. 1 CSP a jeho nesprávnu aplikáciu. Žalovaný namietá, že odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie nesprávne vyhodnotili obsah Dohody, ktorý podľa súdov nižšej inštancie bez nutnosti ďalších navrhovaných dôkazov postačoval pre ozrejenie obsahu prejavu vôle strán uzatvárajúcich Dohodu, a ďalej nesprávne vyhodnotili potrebu vykonania žalovaným navrhovaného dôkazu. Žalovaný tak namietá vady v skutkových zisteniach týkajúce sa obsahu Dohody a vadu nevykonania navrhnutého dôkazu. Uvedeným tak dovolateľ nenamietá nesprávne právne posúdenie veci, ale vady v procese dokazovania, čo nezodpovedá vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP. Ide o skutkovú otázku, ktorá nemôže byť základom pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. Rozdielom medzi skutkovou a právnou otázkou sa zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorý uviedol, že skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a súvisí s ustálením toho, čo sa stalo. Na druhej strane, úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu možno vyvodíť a pod akú normu ho podriadiť, je právnym posúdením a otázky s tým súvisiace sú právne otázky (III. ÚS 97/2022). Ústavný súd ďalej k otázke nevykonania sporovou stranou navrhovaného dokazovania v uznesení zo 7. marca 2024 sp. zn. I. ÚS 133/2024 uviedol, že vady v skutkových zisteniach (resp. vady v procese dokazovania) predstavujú širší pojem, pod ktorý možno subsumovať viacero procesných zložiek. Preto je potrebné rozlišovať, či ide o (i) vady v skutkových zisteniach v dôsledku vyhodnotenia už vykonaných dôkazov alebo (ii) vady v skutkových zisteniach v dôsledku nevykonania navrhnutého dôkazu (tzv. opomenutý dôkaz), ktoré je dovolací súd v rámci prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP oprávnený preskúmať (4Cdo/100/2018, 5Cdo/122/2019, 5Cdo/202/2018, 7Cdo/205/2019).

13. Z uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje, že nesprávne právne posúdenie veci nebolo žalovaným vymedzené v súlade s § 432 ods. 2 CSP, preto je dovolanie žalovaného v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

14. Dovolať ďalej namietal skutkové zistenia a nevykonanie dôkazu spoločne s nedostatočným odôvodnením rozhodnutia aj v časti namietanej vady zakladajúcej prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Najvyšší súd v prvom rade poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré v súlade s § 387 ods. 2 CSP poukázalo na správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a zároveň ozrejmiло ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. V odseku 22. odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z čl. III. písm. A Dohody vyplýva, že čas plnenia záväzku žalovaného, teda splatnosť pohľadávky žalobcu z titulu kompenzácie, bola účastníkmi dohodnutá dvomi spôsobmi, a to v čase ohrozenom kolaudáciou objektov na pozemkoch, najneskôr ale do 30. apríla 2018. Argumentácia žalovaného o tom, že splatnosť pohľadávky nemohla nastať z dôvodu, že neprišlo ku kolaudácii objektov na pozemkoch, bola podľa odvolacieho súdu neopodstatnená, keďže nemala oporu v uzatvorenej Dohode. Kolaudácia objektov nebola podľa odvolacieho súdu dohodnutá ako odkladacia podmienka vzniku nároku na zaplatenie kompenzácie, ani jej splatnosti.

16. Odvolací súd ďalej uviedol, že zmluvné ustanovenie čl. III písm. A Dohody predstavuje dohodnutý čas plnenia záväzku, a to nezávisle od ďalších práv a povinností účastníkov obsiahnutých v čl. III písm. B a C Dohody. Odvolací súd zároveň poukázal na čl. II ods. 2 Dohody, v zmysle ktorého uzatvorená Dohoda nemala mať žiaden iný základný účel ako ten, ktorý je uvedený v ods. 1. Zároveň odvolací súd zdôraznil, že interpretáciou je možné určiť obsah právneho úkonu, avšak nemožno interpretáciou meniť obsah právneho úkonu.

17. Uvedeným odôvodnením odvolací súd zrozumiteľne a dostatočne reagoval na odvolacie námietky žalovaného týkajúce sa obsahu Dohody a jeho výkladu, so zameraním práve na sporné ustanovenie čl. III. bod A ods. 2 Dohody. K nevykonaniu navrhovaného dokazovania odvolací súd v odseku 28. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že súd v zmysle § 185 ods. 1 CSP nemusí vykonať všetky navrhované dôkazy. Odvolací súd zároveň poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obo/66/2022, z ktorého záverov vyplýva, že ak je v zmluve obsiahnutá dohoda tak jednoznačná, že jej znenie nepripúšťa rôzny výklad, nie je potrebné vykonávať dokazovanie na výklad prejavu vôle konajúcich osôb.

18. Dovolací súd poukazuje aj na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu je možné považovať za jeden celok, II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), na ktorého správnosť poukázal vo svojom rozhodnutí odvolací súd. Súd prvej inštancie v odseku 44. odôvodnenia uviedol, že kolaudácia objektov nebola dohodnutá ako odkladacia podmienka vzniku nároku na zaplatenie kompenzácie, ale ustanovenie čl. III. písm. A Dohody je dohodnutým časom plnenia. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že neopomenul prihliadať na ostatné zmluvné ustanovenia Dohody a z obsahu Dohody dospel k jednoznačnému záveru, že žalovaný bol povinný uhradiť žalobcovi dohodnutú kompenzáciu najneskôr do 30. apríla 2018, a to bez ohľadu na to, či prišlo ku kolaudácii objektov. Súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil aj nevykonanie navrhovaného dokazovania, ktoré považoval za nadbytočné a neehospodárne, keďže účel uzatvorenia Dohody a úmysel strán pri jej uzatváraní vyplývali z predložených listín.

19. Najvyšší súd preto konštatuje, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré by zakladalo jeho nepreskúmateľnosť, nezistil. Žalovanému bolo naopak vyčerpávajúco vysvetlené, prečo odvolací súd jeho odvolacím námietkam nevyhovel. Skutočnosť, že žalovaný so samotnými prijatými (skutkovými) závermi nesúhlasí, nemôže znamenať, že by rozhodnutie odvolacieho súdu bolo postihnuté vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP.

20. Vo vzťahu k žalovaným namietaným skutkovým zisteniam a opomenutým dôkazom najvyšší súd uvádza, že preskúmavanie skutkových zistení a vykonaného dokazovania dovolacím súdom je limitované na závažné pochybenia, pri ktorých sú prijaté skutkové závery zjavne nelogické alebo ktoré nemajú racionálny základ vo vykonanom dokazovaní.

21. K takému pochybeniu podľa najvyššieho súdu v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu v tu posudzovanej veci neprišlo. Skutočnosť, že podľa odvolacieho súdu nebolo možné dospieť k záveru o tom, že súčasťou Dohody by bola odkladacia podmienka vyplatenia kompenzácie žalovaným viazaná na moment kolaudácie objektov na dohodnutých pozemkoch, má svoj základ vo vykonanom dokazovaní (obsah Dohody), je logicky odôvodnená (aj v spojení s ostatnými ustanoveniami Dohody) a nie je tu preto opodstatnený zásah zo strany dovolacieho súdu. Výklad uskutočnený odvolacím súdom, podľa ktorého čl. III písm. A. ods. 2 Dohody predstavuje výlučne dohodu na čas plnenia s ohraničením avšak najneskôr do 30. apríla 2018, je v súlade aj s čl. II. ods. 1 Dohody, v ktorom je uvedené, že žalobca má obdržať finančnú kompenzáciu vo výške, v lehote a spôsobom určeným v tejto dohode (bez spomenutia žalovaným tvrdenej odkladacej podmienky) a zároveň s ostatnými časťami Dohody, z ktorých rovnako nevyplýva, že by plnenie kompenzácie zo strany žalovaného malo nastať len v prípade úspešnej kolaudácie objektov na dohodnutých pozemkoch.

22. Vykonanie sporovou stranou navrhnutého dôkazu je v zmysle § 185 ods. 1 CSP na zvážení súdu. Súd nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy, v prípade ich nevykonania je ale povinný ich nevykonanie riadne odôvodniť a prijaté skutkové závery môžu byť spoločne s odôvodnením nevykonania navrhovaného dôkazu predmetom námietok sporových strán v oprávnom konaní. Dovolateľ tvrdí, že v posudzovanej veci nebol naplnený ani jeden z dôvodov definovaných najvyšším súdom v rozhodovacej praxi pre nevyhovenie dôkaznému návrhu.

23. Súd nižšej inštancie v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli, že žalovaným navrhované

dokazovanie by bolo nadbytočné a ne hospodárne, keďže obsah prejavu vôle zmluvných strán ako aj účel uzatvorenia Dohody jednoznačne vyplýva z jej obsahu. Navrhované dokazovanie by tak nemohlo zmeniť jednoznačné znenie Dohody, kde podľa súdov nižšej inštalácie ani nevznikol priestor na iný výklad.

24. Uvedené odôvodnenie nevykonania navrhovaného dokazovania podľa najvyššieho súdu spadá práve pod rozhodovaciu praxou dovolacieho súdu vymedzený druhý dôvod. Výkonanie žalovaným navrhovaného dokazovania by nemohlo zmeniť zrozumiteľne a určito vyjadrený záväzok žalovaného zaplatiť kompenzáciu v dohodnutom čase v písomnej forme obsiahnutý v Dohode.

25. Odvolací súd sa preto podľa najvyššieho súdu nedopustil nesprávneho procesného postupu znemožňujúceho žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho poskytuje žalovanému dostatočné odpovede na všetky podstatné otázky, ktoré v konaní vznikli, vrátane dôvodov pre nevykonanie navrhovaného dokazovania. Poskytnuté odôvodnenie zároveň reflektuje na právny rámec dokazovania upravený v § 185 ods. 1 CSP, ďalej obsah súdneho spisu nenásvedčuje tomu, že by žalovanému bolo v konaní znemožnené predkladať svoje tvrdenia a navrhovať dôkazy, prípadne, že by bez racionálneho základu a odôvodnenia boli jeho návrhy na vykonanie dokazovania odmietnuté.

26. Najvyšší súd si je vedomý toho, že aj nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (III. ÚS 332/09). Uvedený záver ale nie je aplikovateľný na tu posudzovanú vec, keďže skutkový stav (obsah prejavu vôle zmluvných strán) bol spoľahlivo zo znenia Dohody ustálený.

27. Z vyššie uvedených záverov preto vyplýva, že dovolanie žalovaného uplatnené pre vadu v zmysle § 420 písm. c) CSP nie je prípustné (dovolací súd namietanú vadu nezistil). Dovolanie žalovaného uplatnené pre vadu podľa § 420 písm. f) CSP je preto potrebné podľa § 447 písm. c) CSP odmietnuť.

28. Najvyšší súd z uvedených dôvodov odmietol dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

29. Najvyšší súd nezistil ani splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a nebol povinný o tom vydať osobitné rozhodnutie (uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2022 sp. zn. IV. ÚS 578/2022 a z 26. októbra 2022 sp. zn. II. ÚS 483/2022).

30. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi ako úspešnej sporovej strane v dovolacom konaní priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.